

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Unexpected

Jakub Kapr

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Sochařství
Specializace keramika

Bakalářská práce

Unexpected

Jakub Kapr

Vedoucí práce: doc. MgA. Gabriel Vach

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeská univerzita v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, červenec 2020 ..... podpis autora

Poděkování

Děkuji doc. MgA. Gabrielu Vachovi za jeho vedení mé práce, cenné rady a směřování v rámci konzultací při studiu a realizací prací. Také mu děkuji za jeho trpělivost, rady a informace z praxe, které mi byly přínosem při mé tvorbě.

Mé poděkování patří také MgA. Markétě Kalivodové za její cenné informace při tvorbě mé práce přímo v ateliéru s daným materiálem. Její znalosti vlastností materiálu a jeho reakcí je mi přínosem pro moji další praxi.

Chtěl bych také poděkovat mé rodině za jejich podporu během mého celého studia.

Obsah

1) Téma a důvod jeho volby	6
2) Cíl práce.....	8
3) Proces přípravy.....	9
4) Proces tvorby.....	9
5) Popis díla	10
6) Seznam použitých zdrojů	11
7) Resumé.....	12
8) Seznam použitých příloh	13

Téma a důvod jeho volby

Téma, které jsem zvolil pro svou práci je „Unexpected“, ve kterém se vybízí experimentování s materiály či s technologií.

Inspirováno Tolkienovým Neočekávaným dýchánkem volné téma, v němž se nabízí, ba se přímo vyžaduje experimentovat – např. s technologií, kombinací materiálů a postupů, překračovat jejich zaužívané hranice a limity.

Toto téma jsem zvolil z jednoduchého důvodu. Chtěl jsem kombinovat materiály jako je dřevo, kov nebo sklo s porcelánem. Samozřejmě, ze začátku jsem měl úplně jinou představu o podobě a kombinaci, ale díky konzultacím a rozebíráním možností jsem svou práci posunul jinam, než jsem zamýšlel. Jelikož jsem měl v plánu kombinaci materiálů, začal jsem uvažovat nad podobou své práce. Jednou z mých variant byla nádoba, která by se skládala z několika materiálů. Další možností bylo vyrobit doplňky z jiných materiálů, které by se daly kombinovat s porcelánem.

Během zvažování možností, jak skombinovat porcelán a co by dané kombinace nabídly, mě oslovilo skládání věcí po vzoru IKEA a jiných systémů pro smontování či sestavení věcí, které si koupím zcela sám. Také mě oslovily různé návody pro kutily např. jak si vyrobit vlastní bednu nebo nábytek nebo jiné vychytávky z předmětů, které mám doma, případně si je snadno a levně pořídím. Toto kutilství mě přivedlo k tzv. do it yourself, zkráceně DIY, v doslovném překladu „Udělej si sám“. Dá se říci, že všichni kutilové, samouci, nebo když si jen chcete něco sami vyrobit bez pomoci, se dá shrnout pod tento styl.

Porcelán jako takový je nádherný materiál a vyrábí se z něj velmi mnoho užitečných výrobků, ale pro kombinaci s jinými předměty po výpalu je prakticky nevyužitelný. Ano, když vyrobím nádobu již dimenzovanou na konkrétní výrobek z jiného materiálu, mohu jej použít. Kde se ale potom skýtá větší možnost kombinací a personalizace výrobku? Zaměřil jsem se na nelehký úkol spojení materiálu jako je porcelán s malou možností úpravy finálního výrobku pro spojení s DIY. Tato kombinace nabízí lidem vlastnit porcelánový výrobek, který mohou od ostatního porcelánu odlišit varetou výrobků z jiných dostupných materiálů, které se využijí pro jeho koncovou úpravu. Tím se docílí různorodosti funkčnosti a finálního vzhledu mých porcelánových nádob.

DIY: Jedná se o vylepšování, zlepšování nebo tvoření něčeho nového, vlastního a kreativního. Dá se říci, že jde i o jistý druh kultury a způsobu života, kdy lidé předělají starý výrobek anebo si vytvoří nový bez využití profesionální pomoci. DIY také souvisí s recyklací starých předmětů. Tento směr lze využít ve výrobě dárků, výrobě vybavení pro domácnost či jakémkoliv druhu kutilství, kdy vyrábíte či předěláváte něco sami bez odborné pomoci.

DIY se poprvé objevilo v Americe po 2. světové válce, a i dnes je s USA spojován. V 70. letech 20. století se začíná DIY kontext propojovat s uměním. Také se rozšířila mezi studenty vysokých uměleckých škol jako forma protestu proti estetické úrovni průmyslově vyráběných předmětů. Také se jedná o protest proti konzumnímu způsobu života a proti praktikám mezinárodních korporací. DIY se objevilo také u nás, i když v trochu jiné podobě. Během panující totality se spíše jednalo o zvyšování životní úrovně vlastní výrobou některého nedostatkového zboží, jednalo se i o jistou formu relaxace a seberealizace.

Zprvu se DIY objevovalo v časopisech jako např.: Popular Mechanics a Mechanix illustrated. Mezi lety 1960 a 1970 se DIY objevuje také v knihách a televizních programech. Postupem času a vývoje byl pocítěn vývoj technologie a přesunutí mainstreamu na internet. Využití různých bezplatných platform jako Youtube nebo Instagram dalo lidem možnost sdílet jejich nápady, metody a postupy s ostatními, kteří mají zájem o DIY techniky při realizacích v jejich domovech a okolí.

Hlavní představitele DIY stylu je dosti složité najít přesně, jelikož tento styl využívá obrovské množství lidí na mnoho různých platformách často pod pseudonymy či jmény videokanálů, na které natáčí své návody a postupy. Jako příklad mohu uvést:

Mike Montgomery z videokanálu Modern Builds,

Lone Fox - videokanál,

5 Minute Crafts GIRLY - videokanál,

internevá stránka - HOMEBCN.

DIY také nachází uplatnění v amatérských filmech, spisovatelství, v hudbě překladatelství, malířství, sítotisku, v módě, úpravě fotografií, designu, ale i softwaru a hardwaru.

Tento styl mě oslovil tak, že jsem se rozhodl jej zakomponovat do své práce. Vzal jsem si za cíl, že chci vyrobit nádobu, která by měla možnost se přetrasformovat za použití zakoupených nebo doma nalezených předmětů podle představy každého jednotlivce, samozřejmě s nějakou škálou nástrojů a předmětů, které by se daly kombinovat s jednotlivými nádobami.

Zaměřil jsem se na porcelánovou nádobu s příslušenstvím z jiných materiálů, která by nabízela různorodé a dle potřeby daného člověka nové možnosti využití. Již od mala se díky otci a dědovi pohybuji v zámečnicko-kovářském a instalatérském prostředí, proto jsem se rozhodl pro kombinování mnou navržených porcelánových nádob s různými běžně dostupnými instalatérskými, železářskými, stavebními či zahradními komponenty.

Ze začátku jsem se jen soustředil na možnost uchycení, ale díky tomu mi unikaly další možnosti využití a rozšíření celého potenciálu mého díla. Uchycení pořád zůstalo jednou z možností úpravy, ale rozhodl jsem se přidat další komponenty, jak jsem již dříve uvedl, ze stavebního prostředí.

Cíl práce

Mým největším cílem během tvorby mé práce se stalo propojení porcelánu, který sám o sobě není stavěn na úpravy po výpalu s komponenty z jiných materiálů, které by umožnily personalizovat a upravit mé dílo. Dalším cílem mé práce bylo vytvoření sady tří nádob, které si bude moci každý sám jednoduše a rychle z toho, co má doma nebo si za „malý peníz“ koupí ve stavebninách, železářství či instalatérství, upravením vytvořit konkrétní nádobu podle své představy a potřeby, daného využití. Při využití určitých komponentů si tak může každý zájemce vyrobit konvici, bandasku, hrnek, korbek, nádobu na potraviny či zásobník na tekutiny a mnoho dalšího.

Proces přípravy

Na začátku jsem se rozhodl, že chci vytvořit jednoduchou rotační nádobu s drobnými úpravami, na kterou by bylo možné přichytit nebo nasadit různé komponenty ze stavebnin. Tak, aby jeden základní tvar bylo možné předělat na několik užitečných předmětů jako je např.: květináč, hrnek, půllitr, konvice atd. Proto, abych mohl na jednoduchý rotační tvar přidat různé úpravy pro dosažení velké variability možností, jsem začal vybírat komponenty, které by byly předlohou velikostí, které mohu využít. Důležitá byla velikost komponentů, jako kohoutky a další předměty, které by se přichytávaly závitem. Dále jsem vybral předměty, které by se nasazovaly na jednotlivé nádoby, a díky tomu jsem si ujasnil i velikost nádob které jsem si určil na 250 ml, 500 ml a 1500 ml. Když velikosti nádob byly konkretizovány, bylo nutné vymyslet, kde a jak je na nádobě vhodné uchytnout komponenty tak, aby vypadaly esteticky a zároveň, aby byly řešeny funkčně. Pro komponenty, které jsou jen nasazované, stačilo přidat drážku do tvaru dané šířky nasazované pásky či objímky. Větší překážkou bylo vymyslet usazení kohoutku atd. tak, aby spoje neprotékaly po utažení a aby měly dostatečnou oporu. Díky trochu odsazené plošce jsem dosáhl požadovaného výsledku. Také jsem se rozhodl přidat držáky pro hmoždinky pro další možnosti uchycení. Finální a zásadní úpravou bylo, jak připravit do nádoby kruhovou díru pro předělání na květináč nebo uchycení kohoutků. To jsem vyřešil za pomoci vytvoření hluboké kruhové drážky s křížem pro snadné proražení nádoby bez jejího poškození.

Proces tvorby

Poté zbývalo, již se jenom pustil do výroby. Navrhl jsem tvar nádob a upravil je tak, abych na ně mohl přidat zakoupené komponenty. Také jsem upravil několik detailů, aby se nádoby bezproblémově glazovaly, aby nevypadaly jako trubky. Bylo zapotřebí zjemnění samotného tvaru. Následně jsem vytvořil na sádrařském kruhu modely jednotlivých nádob se všemi úpravami. Tyto modely jsem dále našelakoval a namydličl. Následujícím krokem bylo vyrobení sádrových forem pro odlévání z keramické hmoty. Po řádném vyschnutí forem jsem se pustil do odlévání. Po odlití, ještě za kožovitého stavu, jsem přilepil šlikrem

držáky hmoždinky. Po uschnutí jsem nádoby zaretušoval a připravil k přežahu. Když nádoby prošly prvním výpalem neboli přežahem, zbývalo naglazovat nádoby a dát na druhý, ostrý výpal. Nakonec jsem nalepil naglazové tisky s popisem na spodní část nádob a vložil do pece na přežah pro zatavení naglazurové barvy.

Popis díla

Má práce vychází z použití jednoduché nádoby, „ultimátní“ nádoby, která se za použití komponentů ze stavebnin, železářství či instalatérství a případném proražení určených otvorů, může přeměnit na několik různých užitných nádob jako je např. hrnek, půllitr, květináč, konvice, dávkovač, nádoba na uskladnění potravin. Záleží jen na uživateli, co potřebuje a jaké komponenty využije pro finální podobu. Celý koncept díla se opírá o směr DIY – Do it yourself.

Dílo se skládá ze tří tvarů rotačních nádob o objemu 250 ml, 500 ml a 1500 ml tak, aby pokryly větší škálu využití. Každá z těchto nádob má několik možných úprav pro uchycení komponentů, které je možné najít doma nebo koupit ve stavebninách tak, aby bylo možno každou nádobu upravit do několika druhů podob. Nádoby využívají držák na hmoždinky pro možnost našroubování různých komponentů, dále drážky uzpůsobené pro uchycení pásek a objímek a kruhové prohlubně pro proražení a usazení kohoutků.

Seznam použitých zdrojů:

Knižní literatura:

HANYKÝŘ, V., KUTZENDORFER, J. Technologie keramiky. Praha: Silikátový svaz, 2008. ISBN 978-80-86821-48-1.

RADA, Pravoslav. Keramika. Praha: Aventinum, 2008. ISBN 978-80-8685-845-6.

MENČÍK, JAROSLAV. Pevnost a lom skla a keramiky. 1. vyd. Praha: SNTL, 1990. ISBN 80-03-00205-2.

STRNAD, Z. Skelně krystalické materiály. Praha, SNTL, 1983.

VOJTĚCH, D. Lovové materiály (skriptum). VŠCHT, Praha, 2006. ISBN 8070806001

Internetové zdroje:

https://en.wikipedia.org/wiki/Do_it_yourself

<https://www.permanentculturenow.com/introduction-to-diy-counterculture/>

<https://www.sciencemuseum.org.uk/objects-and-stories/everyday-wonders/brief-history-diy>

Resumé

My work is based on the use of a simple container, "ultimate" container, which using components from building materials, hardware or plumbing and possible punching of designated holes, can be transformed into several different useful containers such as a mug, pint, flowerpot, kettle, dispenser, food storage container ect. It only depends on the user, what user needs and what components he will use for the final form. The whole concept of the work is based on the DIY – Do it yourself direction.

The work consists of three shapes of rotating containers, which have a content of 250 ml, 500 ml and 1500 ml to cover a wider range of use. Each of these containers has several possible modifications for attaching components that can be found at home or purchased in building materials so that each container can be modified into several types of forms. The containers use a holder for dowels, grooves and circular depression. A holder for dowels is used to various components can be screwed, grooves are adapted for holding strips and sleeves and circular depressions are used to pierce and set taps.

Seznam použitých příloh:

- 1) Točení sádrových modelů
- 2) Sádrový model nádoby 1500 ml
- 3) Lití
- 4) Odlité nádoby
- 5) Nádoby po ostrém výpalu
- 6) Kompletování nádob
- 7) Zkompletované nádoby s komponenty
- 8) Detail nádoby 500 ml
- 9) Nádoby
- 10) Tři nádoby 1500 ml s komponenty
- 11) Zásobník na nápoje
- 12) Konvice 1500 ml
- 13) Bandaska
- 14) Nádoby 500 ml s varetou uchycení
- 15) Ukázka uchycení
- 16) Nádoby 250 ml s varetou uchycení
- 17) Ukázka uchycení
- 18) Ukázka upravitelných míst
- 19) Celkový pohled na nádoby

1) Točení sádrových modelů (foto vlastní)

2) Sádrový model nádoby 1500 ml (foto vlastní)

3) Lití (foto vlastní)

4) Odlité nádoby (foto vlastní)

5) Nádoby po ostrém výpalu (foto vlastní)

6) Kompletování nádob (foto vlastní)

7) Zkompletované nádoby s komponenty (foto vlastní)

8) Detail nádoby 500 ml (foto Patrik Sieber)

9) Nádoby (foto Patrik Sieber)

10) Tři nádoby 1500 ml s komponenty (foto Patrik Sieber)

11) Zásobník na nápoje (foto Patrik Sieber)

12) Konvice 1500 ml (foto Patrik Sieber)

13) Bandaska (foto Patrik Sieber)

14) Nádoby 500 ml s varetou uchycení (foto Patrik Sieber)

15) Ukázka uchycení (foto Patrik Sieber)

16) Nádoby 250 ml s varetou uchycení (foto Patrik Sieber)

17) Ukázka uchycení (foto Patrik Sieber)

18) Ukázka upravitelných míst (foto Patrik Sieber)

19) Celkový pohled na nádoby (foto Patrik Sieber)